

Nr 81.

Av herr **Larsson, Johan**, om viss ändring i bestämmelserna rörande statens sekundärlånefond för jordbrukare.

Genom kungl. kungörelse den 7 juni 1935 angående statens sekundärlånefond för jordbrukare, vilken fond har till ändamål att lämna lån mot säkerhet av inteckning i jordegendom, skall utlåningen från fonden och vården av de utlämnade lånen besörjas av låneförmedlare under ledning och tillsyn av en lånenämnd. Denna nämnd äger såsom låneförmedlare anlita hypoteksföreningar och centralkassor för jordbrukskredit samt de ytterligare kreditinrättningar, som Konungen kan finna skäl bestämma.

I motiven till lagförslaget har beträffande frågan vilka kreditinstitutioner, som skulle kunna anlitas såsom låneförmedlare, anförts bl. a. följande.

Handhavandet av utlåningen borde anförtros åt låneförmedlare, vilka i första hand borde utgöras av hypoteksföreningar och centralkassor för jordbrukskredit. Emellertid vore det önskvärt, att jämväl andra kreditinrättningar anlidades såsom låneförmedlare för att därigenom åstadkomma bättre kontakt med låntagarna i och för vinnande av tillräcklig omfattning av den ifrågavarande konverteringsaktionen och därigenom giva rörelsen största möjliga effektivitet. Utredningen hade därvid tänkt bland annat att större sparbanker med mera omfattande verksamhet på landsbygden skulle medverka till vinnande av detta syftemål. Enligt innehållet i kungl. kungörelsen ankommer dock på Konungen att bestämma de sparbanker, som därvid skulle kunna komma i fråga.

Betydelsen av att sparbankerna anlitas i förevarande hänseende framgår, enligt vad av sparbanksföreningen i sitt yttrande över jordbrukskreditutredningens betänkande framhållit, icke minst av den omständigheten, att sparbankernas sammanlagda utlåning till jordbruket mot sekundär säkerhet och borgen uppginge till cirka 230 milj. kronor under det att jordbrukskassornas sekundärutlåning och växelrörelse uppginge till endast cirka 25 milj. kronor. Sparbankerna borde därför kunna anses besitta icke blott den största erfarenheten på området utan även den största möjligheten att ernå önskat resultat. Härjämte låge det enligt de sakkunnigas mening i kreditgivarnas intresse att en låntagare, som hade såväl primärlån som sekundärlån och högre liggande inteckningskredit eller krediter emot namnsäkerhet placerade hos viss bank, kunde få sin sekundärkredit ordnad på mera fördelaktigt sätt, i det att möjligheterna för låntagaren att bättre sköta sina övriga krediter ökades, därest sekundärlånefonden kunde anlitas och förmedlingen skedde genom den institution, som innehade primärsäkerheterna.

Den farhåga, som sparbanksinspektionen i yttrande över jordbrukskreditutredningens förslag rörande sekundärlånen gav uttryck för, har också visat

sig vara riktig. Enligt sparbanksinspektionens mening kunde man nämligen befara att även om hos sparbank liggande primärlån vid beviljande av sekundärlån uttryckligen erkändes vara betryggande placerat, så skulle hypoteksföreningarna ändock söka få till stånd en överflyttning till dem av de framför liggande primärlånen, och att en utlåningsverksamhet, som finge en dylik inriktning, skulle bli till nackdel för landets sparbanker. Icke få omplaceringar hava nämligen på detta sätt skett från sparbanker till hypoteksföreningar.

I sparbanksföreningens förutnämnda yttrande framhöll styrelsen uttryckligen, att sparbankerna under föreslagna former med all säkerhet skulle vara villiga att lämna sin medverkan till ifrågavarande lånerörelse. Sedan kungörelsen angående sekundärlånen trätt i kraft, har emellertid icke någon sparbank anlitats såsom låneförmedlare, ehuru sparbankerna av de motiv, som föranlett lagen, haft befogad anledning antaga, att de skulle i icke ringa utsträckning anlitas i dylikt hänseende.

Under hänvisning till vad ovan sagts och framför allt med hänsyn till den stora betydelse, som sparbankerna skulle hava för lånerörelsens effektivitet, hemställas,

att riksdagen ville besluta sådan ändring i kungl. kungörelsen den 7 juni 1935 angående statens sekundärlånefond för jordbrukare, att sparbanker i större utsträckning komme att anlitas såsom låneförmedlare, därvid beslutanderätten angående frågan, vilka sparbanker, som skulle anlitas, för vinnande av större smidighet borde läggas hos lånenämnden och icke såsom för närvarande hos Kungl. Maj:t.

Stockholm den 20 januari 1936.

Johan Larsson

i Örbyhus.